Gediminas Gendrėnas

1996 metų tyrinėjimai Vilniuje, Šv. Mykolo g. Nr. 8

Vilniuje, Šv. Mykolo g. Nr. 8, butų Nr. 2 ir 3 savininkai Virginija ir Kazimieras Mizgiriai, remontuodami ir restauruodami butus, numatė čia įrengti Gintaro galeriją. 1996 m. sausio mėnesį butuose buvo pradėti geologiniai tyrimai, 1996 m. kovo mėnesį jie peraugo į archeologinius tyrinėjimus. Šv. Mykolo g. Nr. 8 PRI tyrinėtas 70 m^2 plotas. Po patalpų grindimis aptiktas iki 4,2 m storio kultūrinis sluoksnis.

Archeologinių ir architektūros tyrinėjimų duomenimis, Šv. Mykolo g. namo Nr. 8 butai Nr. 2 ir 3 įrengti XVII a. pradžioje pastatytame baroko stiliaus name. Šis pastatas išmūrytas ant XVI–XVII a. renesansinių arkinių pamatų. Apie šį, XVII a. pradžioje statytą, gyvenamąjį namą žinių rašytiniuose šaltiniuose aptinkama nuo 1684 m.

Tyrinėjimų metu atkastos pirmosios bei vėlesnių laikotarpių šio pastato grindys, patikslintas pirminis patalpų planas, durų, krosnies bei virtuvės židinio vieta. Po ankstyviausiomis grindimis aptiktos dviejų medinių, per gaisrus sudegusių pastatų liekanos. Mediniuose pastatuose buvo molio aslos, stovėjo koklių krosnys. Aptikta XVI a. pirmąja puse–XVI a. viduriu datuojamų krosnių koklių, buitinės keramikos. Senesnis iš dviejų minėtųjų medinių pastatų pastatytas sklype, sugriovus keramikos dirbtuves. Išliko dviejų keramikos degimo krosnių fragmentai, ties krosnimis buvusios prieduobės, akmenų grindinys. Krosnių aplinkoje rasta dirbtuvėse gamintos buitinės keramikos, koklių. Krosnyse degti keramikos dirbiniai datuojami XV a. pabaiga–XVI a. pradžia. Krosnys pastatytos sklype susiformavus nuo 0,4–0,5 m iki 1,2 m storio kultūriniam sluoksniui. Jame rasta XIV–XV a. keramikos, kaulo ir metalo dirbinių, aptikta medinių pastatų pėdsakų.

Tyrinėjimų metu aptiktos XV a. pabaigos–XVI a. pradžios keramikos degimo krosnių liekanos šiuo metu konservuotos. Išsaugota keramikos dirbtuvių grindinio bei sklypo ankstyviausio kultūrinio sluoksnio dalis. Šie archeologijos radiniai, kartu su tyrinėtų keramikos dirbtuvių restauruotais gaminiais eksponuojami atidarytoje Gintaro galerijoje.

Gediminas Gendrėnas

Excavations at 8 Šv. Mykolo St. in Vilnius, 1996

In 1996 in the research at 8 Šv. Mykolo St., Vilnius there was exposed an up to 4,2 m thick habitation zone from the 15th–17th centuries. The habitation zone included 2 stoves, the future exhibits of the Museum of Amber, housed in the researched building.

Jonas Genys

Žvalgomieji tyrinėjimai Klaipėdoje, Grįžgatvio gatvėje Nr. 4, 6

1997 m. MLIM atliko žvalgomuosius tyrinėjimus Klaipėdos senamiesčio R pakraštyje, sklypuose, esančiuose prie pat miesto gynybinių pylimų. Tyrinėjimų tikslas buvo lokalizuoti XVIII–XIX a. reformatų kapinaites, kurių ribos apytikriai buvo siejamos su sklypo Grįžgatvio g. Nr. 4 ribomis. Rašytiniai miesto istorijos šaltiniai, ankstesni archeologiniai tyrinėjimai leido manyti, kad XVI a. antrojoje pusėje šioje senamiesčio dalyje buvę miestiečių daržai. XVII a. 3 dešimtmetyje pradėti pilti miesto bastioniniai įtvirtinimai; XVIII a. jie buvo rekonstruoti. Tuo laikotarpiu reformatai šalia bažnyčios gavo sklypą. Tokia sklypo istorija vertė jau prieš tyrinėjimus suabejoti galima kapinaičių lokalizacija sklype Nr. 4, kuris užima vieno iš bastionų vidinę dalį.

Archeologinių tyrinėjimų metu ištirtos 4 perkasos – bendras apie 50 m^2 plotas. Kultūrinio sluoksnio storis čia siekė 2,6–3 m.

Perkasa Nr. 1 iškasta sklypo Grįžgatvio g. Nr. 4 ribose, prie pat gatvės. Joje užtikti XVI–XVII a. ribos ankstyviausi sluoksniai – buvusios daržų žymės, t. y. pilka su organikos priemaišomis žemė. XVII–XIX a. sluoksniuose jokių statinių pėdsakų nerasta.

Perkasa Nr. 2 iškasta dabartinio pastato vietoje (Grįžgatvio Nr. 6). Čia aptiktos buvusios reformatų kapinaitės. Iš viso aptikti 8 vaikų, vyrų ir moterų kapai. Mirusieji laidoti keliais horizontais lentiniuose su geležinėmis ir žalvarinėmis rankenomis karstuose, orientuoti galva į V ar artima kryptimi.